

ప్రతి నాటి సంక్రమణము

1551
10,316

నాటి సంక్రమణములు

అ. కె.

శ్రీ సీ తి సంగ్ర హ ము.

కవి

మంగుడెంకటరంగనాథరాజుగారివలన,

మద్రాసు నగరము.

14
1914

1051
10316

మొదటికూర్పు 1000 పాములు

కాకినాడ.

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

1914

కా. 0—1—0

శ్రీ లా పాపాని సాంభుధి

శ్రీ గా పా.

శ్రీ గా పాని సాంభుధి

క॥ శ్రీ లా పాపాని సాంభుధి । సాంభుధి లాపాని
మున్న యుగ్రినితాటో । స్థూలన కైతవమునజల । కే
లినిలుపుమూల్యగిరిస్మ కేరిగొలుతున్ । ౧ ॥ క । మ
సముని మున్నునిచిరిత । పసజాతములర్థినిలిపి పం
దనములుచే । ససవీనిపురాతనకవి । జనతావినతి
యొసరించి సుస్మితయెయిన్ । ౨ ॥ తే-గీ ॥ జనరస్త్రి
స్మితసంగిహామి నెడఁకృతానా । సర్దుదీనిబరించివిన
యొపిపెక । సితదాతుర్యయు తలయి నెలతలాత్త ।
పతిలముద్వల గాఢంచుపనికీగాగ । ౩ ॥ భ-గీ ॥ వు
రుషు డెచిట్టనైచియొప్పిశక్త్యనా । రూపవర్తనము
స రొక్కమునిధి । పితతదెచ్చగాక పనిత మేలుధ
లంచిచేయికున్న నేమి నేయగిలడు । ౪ ॥ తే-గీ ॥ వు
రుషు డెంతసంపదలచే చొదలియున్న । బడతి
యానుకూల్యంబు చొప్పడమిడేసి । యుల్లమెరి
య ముజించుచునుండగాని । భర్తమెరిగింపదగుమ
ని తానితతకి । ౫ ॥ ఇ-గీ ॥ భితకయెంతకీతిబరగిన్న

భార్యమష్టాత్తయ్యై నేనియతని యశము । దఱు
గుగా నెఱువఁబట్టియిదప్పక । మెలగుటొప్పుగాదె
నెలతలకును । ౬ ॥ తే-గీ ॥ భరణక్షీర్ణపక్షీర్ణులదరగు
టెల్ల । భార్యనుగుణ మర్హణములపట్టికాదె । కాననె
ల్లమెంటల గొటగాననిని । చాననతయియ్యగామెంచి
జాణజగిత । ౭ ॥ ఆ-గీ ॥ స్థానహీనయైనచానపూనిక
కునై । జనుడుపిల్లనైనచునుపడినన । స్థానహీత
యైచూనిని భోధింప । భర్తసార్థులతపిరరకున్నె
ర ॥ ౮ ॥ స్థానములేకున్నవరకు । మూలకాటిలడు
కనుమాన మెయ్యనిచున్ । మూలమిరులైనచానిల ।
హీనమతంబడిపివన్నె కెక్కుమిరిపనిన్ । ౯ ॥ తే-గీ
చమిచ్చుచిలన వివేకము సంభుటిలయి । వేకమునుస
ద్వర్తనపిస్తెల్ల । చానయశముసౌఖ్యంబుతద్దయి
నుజొయి । గానజదువంగ జను నెయిమూనిపలకు
గం ॥ తే-గీ ॥ చూనవతక విస్త్రములునుపరుములుజుండు
నంబు భూషణములును గుణంబులట్లు । శోభనా
నుగవు గావుననుండురులకు । చలనగుణసంపత్తిపె
ద్దయునువలయు । ౧౦ ॥ ఆ-గీ ॥ నిచ్చురిత్రమునన

సమకూరుభమకంబు । భమకమునయంతంబుభన
 బునాయు । ప్రినులభించుగాన వనిజాక్షులిది
 మది । నైతినిచ్చుచిచ్చ గొటలుబొప్పు ॥ ౧౨ ॥ ఆగీ
 లొలుత నెట్టినారిచెలమిచేకురునారి । గూఢులుబు
 గారనొలదియెది । తగనవారిగిరాఁగిధామికత్వ
 ము నేమిక । గలగతనిగుహలతచెలయుడగతి । ౧౩॥
 ౧౪-గీ॥ పల్లదోషములకు నెక్కువదోషము । సత్యబ
 ధ్లుగానదగితినిగతి । పడియెడద గోరుపడతు
 లచ్చతమాద । నిచ్చుంబరెచ్చియెట్టులయిన । ౧౫॥ ఆ
 గీ॥ కల్పమైదిదిల యది నారియనుమతి । లేక
 ముట్టుదుమను వేకకార్క । మనిమనున నెఱుగమ
 సజాక్షియెప్పని । పలన చెటపులేకవన్నె కెక్కు ॥
 ౧౬ ॥ క ॥ చేరాడిగిలుగుకాంతల మావేరునువిశ్వ
 నులరెరికెదర్పా । సాపహము గానియహము । రాభి
 పంబునొద్రుకునొక్కొక్క కేతలపన్ । ౧౭ ॥ క॥
 నోపముదిలదోయెంభుల । పాపములకు మూలమను
 చు భాపమునదిదా । బొపమురొందని సాచ్చికి । నే
 పట్టురహానిగలుగదే కాలమునన్ । ౧౮ ॥ క ॥ త్తమ
 యెరికింబునను । సుత్రమభమకము దీనినూనుభ

న్యూలుసర్వో । త్తములైవతకంతరునిక్కిమువలికితేని
 దినుదతులుగయికోసుడెలమిన్ । ౧౮ ॥ క ॥ చాపు
 రెదయాపిహీనత । వాపంబని మదిదలపక ప్రాణి
 తతికిసం । తాపంబొనరింతురహిం । సావరమోధ
 ముకయనుపచి నమువిసి రోకో । ౧౯ ॥ తే-గీ ॥ తన
 యొడలముల్లుసోకినంతననహింస । రామిల్లెల్లంబ
 కద యెల్లరకురటంబు । భూతవయగిల్లివెలగెడు
 పూవుబోండ్ల । భువినఖిలపురమాధికముల్వొందె
 ట్లు । ౨౦ ॥ తే-గీ ॥ దైవికంబులైతనపుక దవినట్టి ।
 వక్రతలమది దిలపోనినటరొందు । జనులగను
 గొనినవ్వంగజనదచ్చెల్ల । వాటములకంటెనెక్కెడు
 పాపమగుట । ౨౧ ॥ తే-గీ ॥

తనకునీడు గానితరులులతోదొత్తు । నేయి
 గూడదట్లుచేసెనేని । యెక్కుడైచిగొక్కియెడలై
 సిబోకార్చు । దక్కుడైనహీనతనంబుజీంచు ॥ ౨౨ ॥
 ॥ క ॥ నిలయంబుదనుపకరణం । బులువలువలుగొడ
 లు నెఱులుబుద్ధియుగడని । ర్తలములయి డెలయ
 వడిలు । చెలువలఖిలజనులముదము డెందింతురిలన్
 ౨౩ ॥ తేగీ ॥ భుక్తినిమరయలంకారముగతనగవు । భా

షణ్ముఖోగపరతని బృహముపరుల । కగ్గలంబువితో
 చునట్లాచరింప । జనదుగాంభీర్యమెద గోరువనజ
 ముఖికి ॥ ౨౪ ॥ క ॥ పూటలతెన్న దనముమో । మో
 టమిసత్యంబు దయశ మోన్న తిపినయం । బోట
 మితాలిమియునుగల । చోటికిగోటితుది వఖిలభో
 గములవనిన్ ॥ ౨౫ ॥ తేగీ ॥ హితము నెప్పిననంపీ
 తినియ్యకొనక । యెగ్గుగదలంచి పగగొనునింత
 గాంచి । యెగ్గుజడమెగ్గుమీజంతువనియెఱింగి । పె
 దనిగదలింపని నితనెమ్మదినుభించు ॥ ౨౬ ॥ ఆ-గీ ॥ వ
 రుల చేభరించబడినవస్త్రంబులు । మండనములు
 గునుమచూర్చుములును । జూసనొల్లదెంచు మానవ
 తులుమహి । నింతకంటె హైన్యమెద్దియనుచు ౨౭॥
 ॥ తేగీ ॥ మొగముద్రిప్పుటవికవికనగుటబిట్టు । వలు
 కుటపెదవినిజుచ్చుటకులుకుటగున । గునయనుటతల
 వినుట గొణుగుటలువ । నితగుణములని వచియిం
 త్రునేతవిదులు ॥ ౨౮ ॥ క ॥ నుడువులజాడకలనగ
 వుల । నడలనికొంఁబునొం మననబోడులనె । య్యె
 డనయినదాయనోడును । పడకువగలపడతులాత్త
 నమలినలగుటన్ ॥ ౨౯ ॥ ఆ ॥ గీ ॥ కుడువగట్టగలిగి

కూర్చుండినదోష్టి । బ్రోడ్డువుచ్చికోసక హన్తుమి
 టి । యీవలాలిండ్ల యింతులదోషము । తెన్నికొ
 నుటతగు నెయన్నులకును ॥ ౩౦ ॥ క ॥ కలిమితన
 కెంతగలిగిన । బలుచదన భుమాటలుడిగిపలు దెట
 గులనం । కిలివోందని తెరుచునబే । దలయెడవ్యుడు
 వైదరింపదగుమ్మానికిన్ ॥ ౩౧ ॥ క ॥ తనయెడలోకం
 బేచా । ప్పుననదడుగగోరు దెంచును చానాచా
 ప్పునలోకము నెడనడిచెడు । పనితకుమచివేరెభ
 రవరనమేలా ॥ ౩౨ ॥ క ॥ నుంచిరియటసిరిచేదెంపాం
 దినదటనవ్యుచౌవనోజ్జ్వలయటవి । వ్యందనతన
 దటగర్వము । జెందుట ఛతిత్రోనిట్టిచిత్రముగలచే ।
 ॥ ౩౩ ॥ తేగీ ॥ నిందబొందిన దడతుల నెనమువిష
 ము గుణవతులతో సాంగత్యమునుభవాడ్వి । కట్లు
 గానయశము గోరునడలదివ్య । దృష్టిగలయోగిని
 యుబోలె దిరుగుజగతి ॥ ౩౪ ॥ తేగీ ॥ తానుజేయు
 తప్పిదముల దలపదొరుల । తప్పులెన్నునుదా గో
 రుదానినీక । యున్న గోపించు చానీకయుండన
 ట్టి । యెఱుకమాలినపడతతో నెనయ జనదు ॥ ౩౫ ॥
 తాగీ ॥ మునుగలంక మొందిచెనుక సద్గుణముల ।

జనన్తియైసిగీర్తి గనుటయరుము । గాననంగనలకు
 గల్గినైచనింద్యంబు । లైసపసులు సేయుటనుచితం
 బు ॥ ౩౬ ॥ క ॥ కలిమిగిలవారిపలెవలు । వలుసామ్ము
 లు గోరుటయపిధవములు సేయం । దలచుటయు
 వైక్రివాసం । పలకంపును సేగయునగుదమవారల
 కున్ ॥ ౩౭ ॥ ఆ-గీ ॥ కలహముభయలకునుగలిగించు
 సేగయు । శ్రమమటంచు నెంచుమతజేసి । కల
 హముచేగ పొందిగలిగి యన్యోన్యోప । కృతులమె
 లగిదిగినువలల కెందు ॥ ౩౮ ॥ ఆ-గీ ॥ మాటయి
 చ్చు నెదిలనుదిన్నాత్తరక్తకృత । కులనుము నై తద్దద
 ల పులయు । నిచ్చె నేనిపిప ప నేమివాటిల్లిన । దిరు
 గి చుడక వానెడిట్టపలయు ॥ ౩౯ ॥ క ॥ జననీజనకు
 లుసోదిమి । లనుబంధుజనములు దనుబలుదెటంగు
 లమె । ప్పి స సేయ దగిసపరసి । ముసనొప్పునుదతి
 లువాపరిములనునుఖించున్ ॥ ౪౦ ॥ తేగీ ॥ తల్లిదండ్రు
 డ్రిందో బుట్టువెల్లక గానె ల్ల । చుట్టములుదలచినచో
 ట జూచిగిలరు । గానదుర్లభులగు వారిమాననంబు
 గంచకుండు మెలంగుటగాదెసతికి ॥ ఆ-గీ ॥ మాతజ
 నకుడత్తమామలోబుట్టుల । ల్పతియనుతులుదన్ను

బలుదెఱగుల । నుతులొనర్ప బ్రదుకునతికి సత్కి-
 రిసా । ఛ్యమ్మనబ్బు టేమియబ్బురంబు ॥ ౪౨ ॥ క ॥
 నతులకు దలపగనఖిల । వ్రతములతోను త్రమంపు
 వ్రతమనిచెప్పుం । జితపూజనంబు శ్రుతిత । ద్దతేనాం
 దిననుభయతోక గతి గనుటరుదే ॥ ౪౩ ॥ ఆగీ । పురు
 షభక్తిలేని పూజోడి వ్రతములం । చిత్రతపములుతీర్థ
 సేవనములు । దానవిధులుజూచి తోనేయిప్రేల్చిన ।
 ట్లయినిరర్థకంబులగుటనిజము ॥ ౪౪ ॥ తేగీ ॥ జగతన
 నసూయదమయంతి చంద్రమతయ । రుంధత
 యుమున్న గు నతులురుచిరనియమ । వహనవనిత
 పాతివ్రత్యమహిమగాదె । యభిలజన సుతిపాత్రౌచౌ
 యశముగనిరి । ౪౫ ॥ తే-గీ ॥ సతపతికిజూచుదండలు
 జందనంబు మృలయపవనంబు బన్ని టిమజ్జనంబు ।
 బోలెబ్బియ మొనగూర్చుటొప్పునదితక్కి । యన్య
 యగునేని సాటివారసతయనలె । ౪౬ ॥ తే-గీ । పం
 భ కామాఘుతో భమదములు ద్వేష । మునుగడకు
 ద్రోచిభక్తియు వినయముభయ । మునుగలిగి పతి
 పూజన మునందనర్చి । వటలువనితయవనితయవని
 తలమున । ౪౭ ॥ క ॥ ముద మొదవనుతనాంగన ।

హృదయేశుని యార్జితమునకెనగావిభవం । బొడ
 వించుచునన్ని పనుల । మది నేమరకుండినలోకమా
 న్యతనొందున్ ॥ ౪౮ ॥ తె - గీ ॥ పతికిమున్నరమణి
 లేది వ్రాచిపనుల । దీర్చిమజ్జనమాడిమందిరమలం
 క । రిందినర్వోపకరణసంస్కృతి దనర్చి । మెలగు
 నిరిచూడ్కికాట పట్టుగుటయరుడె ॥ ౪౯ ॥ క ॥ తన
 వంకచుట్టుములకం । తెనుజెమిటివంకవారి నెన
 రగుచుండం । మనజాచు నెలతగొనముల । గనిగా
 దెతలందిచూపిగా నెయ్యదలన్ ॥ ౫౦ ॥ క ॥ పతికె
 వ్విరియెడి బ్రేమం । ముతలతమగువారికతని య
 మమతవీసయూ । స్వితయియిప్రాజలొనర్చెడు । ప
 త్రివతాతలక మెందుబడియునుభంబుల్ ॥ ౫౧ ॥ క ॥
 పరికోరినట్లుకార్పం । ముతలతమతనడప బ్రీతుడ
 యునమ్మారో । స్నతగొందించునతండిల । పతికింత
 టి కెక్కువయిన పట్టతగులదే ॥ ౫౨ ॥ క ॥ తనయి
 ష్టానిష్టంబుల । మనమునదలపోయు టుడిగిమగని
 తలండే । యనువున జనుచానాచొ । ప్పునమెలగె
 డు మెలతహర్ష పూర్ణతనొందున్ ॥ ౫౩ ॥ క ॥ ధర్మ
 ధాడెందినలేకు । న్యవికాంచుగొందక మగుణ

ములదనరిఘు । కువనెల్లవారుమేలన । గవసుధ
 మెలగుసతియెందు గాంచునుకీర్తిన్ ॥ ౫౪ ॥ క ॥ పురు
 షునియుద్యోగమునకు । గవమనుకూలముగజ ।
 నులుగాపించుతలొ । దరివేదజీకము నెఱుగిక । సి
 రిగలిగినుఖించు నెంచు జెందినవేద్యన్ ॥ ౫౫ ॥ ఆ
 గీ ॥ దారపోవణేచ్చ దగిలెవెక్కిడుమల । నుబురు
 షుడుట్టిభర్తమనము । పగిల చొగుల దిరుగువనిత
 యుభయలొక । దాహ్యయెండుధర పారవిములు
 ॥ ౫౬ ॥ ఆ - గీ ॥ పతదర్శియిదియిన బ్రహ్మఘ్ను
 యినగో । ఛాత్తుడయిననతనినిధిక విభవ । బు
 ణ్యశాంతు జేయ చోలు చిత్తమెఱింగి । భర్తవర్తన
 మున దనరునతికి ॥ ౫౭ ॥ క ॥ మగదన్యులతోభాషిం
 । పగదోడ్పడుట భుజియింప బలుకుటలేమిం । చొ
 గడిన మయిమటచుటయును । పగమయశము
 గోరునట్టి తరుణులకెందున్ ॥ ౫౮ ॥ క ॥ ప్రియుడ
 లిగితన్ను దిట్టిన । భయముగలిగి యడగియెదురుప
 లుకకయెప్పుడున్ । నయమూర్ఖంబున మెలగెడు
 నయమహితహి తార్థసిద్ధినందుభరిత్రన్ ॥ ౫౯ ॥ క ॥
 పెనిమిటి మన్ననగర్వం । బునుగోపించుటను ఘే

దముచొంపినిజ । వ్యనియతని మనముతోగొని
 పసులిచ గాజాలువేయుపలుకులికేలా ॥ ౯౦ ॥ తే-గీ
 పతేగొరులయెడనుప - కారపరునిగాగ నలవటు
 చు లేడు లేములన పలవోడి । యతనితోగూడిసా
 ధ్యంబు లనుభవించు । సర్వమంగళగతి బుభ్యసతు
 లువొగిడ ॥ ౯౧ ॥ తే - గీ ॥ పతేయకార్యంబు నేనె
 డిపట్లదినుసి । దగినతతవేది మరలింపదగునుగాని
 ను సపడి యెనుకొని విహితవాక్య । కలనదేర్ప
 గి నిరానుటగానువోక ॥ ౯౨ ॥ ప । తరుణికిచొరుగిం
 డికినో । పరిమణుడెట్లని జేమగని గావనదీనిం ।
 గినియెను కాంతిలనుం । దివిమునిడకొకప్పు
 డింపితినునుపనున్నన్ ॥ ౯౩ ॥ ప ॥ తనయింటిమర్త
 మొరులను । దిర జేయుటకె పెగిడువేతొక తేకా
 వునునట్టిపూటదనికె । యిది దేవునిపాతితాముండక
 నుభవించున్ ॥ ౯౪ ॥ ప - గీ ॥ పూవుచందలు దులు
 ముటభసానొదల । జేర్చుటాదిగ గలకయి నేతల
 ధివు । పింటకెనున్న తబేజేయు శుగుగాన । జేయ
 నొల్లరునులూతు నిష్ఠమిదియ ॥ ౯౫ ॥ ఆ - గీ ॥ మ
 గనిపోయింబుమాని యిదిముగాని । కూడబెట్టదల

మకుమతియువతి । యచిరకాలమున సయపక్షి
నొందిను । ర్దశల గుండుజగముతన్ను దిట్ట ॥ ౬౬ ॥ ల
గి ॥ వలచినప్పుడు పొరకనివస్తువులను । గోరిమును
మున్న కనుగొనికూర్చిపదిల । పటుచుకుటుంచిని
పెటపు దక్కి । యెల్లకాలము లందును నెలమి
నొందు ॥

౬.౨౧ తే. జి. జములు శవాబెను వాల్చి నీరి । శవ్వుదే
తల్లియని పెక్కుగితుం చొచ్చి । దనిని కాంచిననుమొగిచు
ల । పాలఁ జదివించిశ్చంద్రుల జనక తేగి నెయ్యును చుచ్చ
నంగతివ దలగట్టి । నీలి గిలున మోగియొక్కొక్కెన్ని పుగి కున్న
రవ్వయు నాచదయును । నొంపిచ్చిని గురినొంపిచ్చు

[illegible]

231. క. ఆతత్కారమున దనుగా పాడఁచగ ననుష్ఠాపింపఁబడునట్లు
 గోపాదిగుణముల హృదయ । తానమునొందింపఁజనదు తరుణుల కందఁబ
 232. తే గీ. మంచిగుణములుగల తాన మహినిగుతఁబ్రొందనొందనుష్ఠాపిం
 తాయచందమందు । దుష్టయగునే సారతాయ దొరశిషిదళ । నుష్ఠింప
 లంబలయినోరుదొమ 229 క. కచ్చవముస్వావయవములవ్యర్చయిగా
 నుమరిల్లు చందముదో 30. దుచ్చవిషయములవలనను శ్లోకరలిం
 చుకొన్నదిందముఖులకు 229 తే గీ. ఎవ్వరేమాటలాడిన నితరులకె
 నపవచించి తగు మాటలాడినకుఁ సహితలేవ్వరు లేకుండునట్లునమఁ
 మెరిగినోర్చి మోతయెమ్మొనుసుకంచు 230 క. తేనునొందించినవారెవ
 నికయికియెకిల శిలివెగిలునిమిడి ట్లనయెదలనువలు మాటాడని
 నిగవతిగాంచునెల్లవల నెట్టితిక 231 క. ఎలుకగలిగి దురత్తములు
 నెరవఁచును మోసమెఱచునదితచందముల । మరువకనమఁగోరెడు
 నివారిపాదిరసములములముగా 232 క. తే గీ. ఎట్లువర్తింపనవలయు
 లెగుగాంచునె ముతాతొనెడిచిచ్చి మునకుఁ గుణములనెల్ల దుష్టముల
 లాంపదిమంది । తానము నేయమహినిగాంచుకీర్తి 233 తే గీ. మ
 నివంకున్మిగిలెను దానివంకు బడి పాతంబుకవియందు బానిస
 దుః తానవాధ్యోదోష మక్రమయనను । గలదెతఁ పోయనట్లున
 దెకిత 234 తే గీ. నుతికిమిట్లుటవందకుఁ గులిపడుట పర్వతమున
 దంబాయ నవాదములు గాన నెంద్రున నితరులగొరవించి తానము
 నమొకటవదలనునతిక 235 తే గీ. తొలుతనర్వనమఁగోరెడు
 గొంతగొరవఁబడిన్ను జేసుచుండు । నొడిలుమడిచిరుగవడ దిక్కి
 ఘోకాలమున సంఘుతిగలుగకున్ 236 క. మనముదనకుఁబడకుండు
 ద్వివసుణముగిని జగన్మృగిపిడ్డగనుందా । మనమునకుఁబోయెద
 యవకీర్తిగనునది ధ్వివమునలపోయ 237 క. మనమనమున
 వేకం బనున్యదేగొనితిప్ప నేర్వనతివఁచినఁ దనులం బట్టుకొను
 సువయముతాఁ జేయఁటమివోద్యంబవని 238 తే గీ. భూ
 చింతలదనబాధనూనఁ మానగఁ బ్రధానకారణమయియును
 రి. వివేకమునకధనముగనొన బుకొనునట్టికాంతపుణ్యయనగోరెడు
 క. తనకంటె నెలుకగిలెనఁ మనమునఁ దలపోయలేక మాన్యు
 దో వివేకవరాంబు కిక్కిరి । మనుగడయగునగునదిమనునా

[illegible]

10477

